

Talousarvion laadintaohjeet vuoden 2024 talousarvioksi

Kunnanhallitus 05.06.2023 § 100
95/02.00/2023

Kuntalaki edellyttää, että valtuusto hyväksyy vuoden 2023 loppuun mennessä kunnalle vuoden 2024 talousarvion. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma vuosille 2024–2026.

Kustavin kunnan hallintosäännön 8 luvun 33 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehyykset ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa. Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Kuntalaki 110 § edellyttää, että talousarvio- ja suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntalain mukaisesti taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on Kustavin kunnan vuonna 2022 hyväksytty kuntastrategia. Lautakuntien talousarvioesityksissä määritellään ne konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla lautakunnan valitsemat strategiset tavoitteet saavutetaan. Talousarvioon sisältyvät lautakuntien toiminnalliset tavoitteet esitetään siten, että niissä viitataan kuntastrategian asianomaiseen kohtaan.

Lautakuntien on käsiteltävä toimialaansa koskeva talousarvioehdotuksensa syyskuun loppuun mennessä. Alustavan aikataulun mukaan kunnanhallituksen ehdotus talousarvioksi käsitellään kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston marraskuun kokouksissa. Kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle vuoden 2024 veroprosentit viimeistään 17.11.2023.

Kustavin kunnan taloustilanne

Kustavin kunta on vuodesta 2006 lähtien tehnyt ylijäämäisiä tilinpäätöksiä. Vuoden 2022 tilinpäätös muodostui 51.460 euroa ylijäämäiseksi. Lainakanta per asukas oli vuoden 2022 lopussa 2.398.876 euroa eli 2.547 euroa/asukas. Kunnan taseessa oli edellisinä vuosina kertynyttä kumulatiivista ylijäämää 3.733.682 euroa. Konsernitaseessa lainojen määrä oli 5.285.864 miljoonaa euroa eli 5.611 euroa per asukas.

Kustavin kunnan talousarvio vuodelle 2023 on 286.998 euroa alijäämäinen. Alkuvuoden 2023 talouden toteumat ennakoivat, että kunnan tilinpäätös tulee myös toteutumaan talousarvion mukaisesti alijäämäisenä. Tämä edellyttää vuoden 2024 talousarvion laatimista siten, että sillä vastataan toiminnallisin ja taloudellisin keinoin heikentyvän kuntatalouden haasteisiin.

Talousarvion 2024 laadinnassa huomioitavaa

Kustavin kunnan talousarvion vuodelle 2024 tavoitteena (raamina) on, että talousarviosta tulee ylijäämäinen.

Talousarvioesityksen tulee sisältää lautakunnan asettamien tavoitteiden edellyttämät, mahdollisimman realistisesti arvioidut määrärahat. Muutokset palvelutarpeessa ja yleisessä kustannuskehityksessä on otettava huomioon. Määrärahojen vähennysten tulee perustua konkreettisiin, mahdollisimman yksityiskohtaisiin suunnitelmiin siitä, miten taloudellisena tavoitteena määritelty ylijäämäinen tilinpäätös ja talouden toteuma vuodelle 2024 saavutetaan.

Lisäksi talousarvion laadinnassa on huomioitava seuraavaa:

1. Talousarvion laadinnan tavoitteena on ylijäämäinen tilinpäätös myös vuodelle 2024. Lähtökohta kehykselle on vuoden 2023 talousarvion tehtävälueiden hallintokunnittain yhteenlasketut toimintakatteet lisätynä enintään todellisia palkkamenojen ja kustannustason nousua vastaavilla korotuksilla. Arvioinnissa voidaan käyttää Kuntaliiton ajantasaisia ennusteita. Menojen lisäyksiä vastaan on suunniteltava konkreettisia toimia menosäästöiksi ja tulojen lisäyksiksi.
2. Toimialojen on käytävä läpi taloudellisten säästöjen aikaansaamiseksi mahdollisuudet yhteistyön lisäämisestä, henkilöstöjärjestelyistä, taksojen ja maksujen tarkistuksista sekä palveluverkon ja toiminnan muutoksista. Valmistelu on aloitettava riittävän ajoissa, jotta toimenpide-ehdotukset voidaan käsitellä talousarvioseminaarissa syyskuussa 2023.
3. Määrärahaesitykset on perusteltava kirjallisesti talousarviossa tai tarvittaessa erilliselle liitteelle riittävän yksityiskohtaisesti, jotta talousarvion lopullinen valmistelu ja päätöksenteko helpottuisi.
4. Toimialat tekevät yksityiskohtaiset esityksensä talousarviosta ja toiminnallisista tavoitteista sekä niitä vastaavista tarpeellista mittareista ja suoritteiden määristä.
5. Palkkamäärärahat arvioidaan palkkaliitteen perusteella huomioiden työehtosopimusten yleiskorotukset. Työnantajan sosiaaliturvamaksuihin ja eläkevakuutusmaksuihin varataan tarvittava prosenttiosuus. Määräaikaisten, sijaisten ja erilliskorvausten palkkamäärärahavaraukset tehdään toimialoilla.
6. Merkittävät kalustohankinnat tulee yksilöidä siten, että tavanomaiset kaluston hankinnat määritellään käyttötalouteen, mutta hankinnan arvon ylittäessä 6.000 euroa se käsitellään investointina. Samaan käyttötarkoitukseen tehtävät hankinnat tulee mahdollisuuksien mukaan suunnitella investointeina.
7. Investointien kohdentuminen ja määrä käsitellään syksyllä. Investoinneista laaditaan erittelyt talousarviokirjaan. Uusista investointikohteista on laadittava yksityiskohtainen ja kattava selvitys sekä vaikutusten arviointi. Investointeja suunniteltaessa on otettava huomioon myös investoinnin vaikutukset käyttötalouteen.

Esittelijä

vt. kunnanjohtaja Rauno Peltola

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Ptk tark.

Kunnanhallitus päättää hyväksyä laadintaohjeen vuoden 2024 talousarviolle ja taloussuunnitelmalle 2024-2026.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Mari Väisänen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa

Täytäntöönpano

Lautakunnat ja toimialajohtajat